Kohtulahendite kogumik

KOHTUJURISTI ETTEPANEK
GIOVANNI PITRUZZELLA
esitatud 27. novembril 2019[1]

Kohtuasi C-640/18

Wagram Invest SA
versus
État belge

(eelotsusetaotlus, mille on esitanud cour d'appel de Mons (Monsi apellatsioonikohus, Belgia))

Eelotsusetaotlus – Neljas direktiiv 78/660/EMÜ – Teatavat liiki äriühingute raamatupidamise aastaaruanded – Õige ja erapooletu ülevaate põhimõte – Artikli 2 lõiked 3–5 – Aktsiaseltsi poolt finantspõhivara ostmine – Rohkem kui ühe aasta pärast tasumisele kuuluva ilma intressita võlaga seotud diskonto kasumiaruandes kuludesse kandmine ning selle põhivara soetusmaksumuse bilansi aktivasse kandmine nii, et see diskonto arvatakse maha – Lisateabe andmise kohustus – „Erandjuhtudel" direktiivi sättest kõrvale kaldumine

1. Käesolevas kohtuasjas käsitletakse cour d'appel de Monsi (Monsi apellatsioonikohus, Belgia) eelotsusetaotlust, mis puudutab teatavat liiki äriühingute raamatupidamise aastaaruandeid käsitleva neljanda direktiivi 78/660/EMÜ[2] (edaspidi „direktiiv 78/660") tõlgendamist.

2. Sisuliselt on selle eelotsusetaotluse eesmärk kontrollida, kas meetod, mida Wagram Invest SA raamatupidamises aktsiate soetamise kajastamiseks kasutas, on kooskõlas õige ja erapooletu ülevaate põhimõttega, mis on sätestatud direktiivi 78/660 artikli 2 lõigetes 3–5[3] koosmõjus selle direktiivi teiste sätetega.

3. See kohtuasi, mille lähtepunktiks on Wagram Investi ja Belgia maksuhalduri vaheline maksustamist puudutav vaidlus, annab Euroopa Kohtule võimaluse veel kord selgitada ettevõtjate raamatupidamist ja finantsaruandeid käsitlevate Euroopa Liidu sätete põhiliseks eesmärgiks[4] oleva raamatupidamise aastaaruannete õige ja erapooletu ülevaate põhimõtte ulatust. Samuti palutakse Euroopa Kohtul anda selgitusi, kuidas suhestuvad omavahel ühelt poolt direktiivi 78/660 artikli 2 lõikes 4 sätestatud lisateabe andmise kohustus ning teiselt poolt nimetatud direktiivi artikli 2 lõike 5 kohane direktiivi sättest erandjuhtudel kõrvale kaldumise võimalus.

1 Algkeel: prantsuse.

2 Nõukogu 25. juuli 1978. aasta neljas direktiiv 78/660/EMÜ, mis põhineb [ELTL artikli 50 lõike 2 punktil g] ja käsitleb teatavat liiki äriühingute raamatupidamise aastaaruandeid (EÜT 1978, L 222, lk 11; ELT eriväljaanne 17/01, lk 17). Direktiiv 78/660, mis on kohaldatav eelotsusetaotluse esitanud kohtu menetluses asjasse puutuvate asjaolude suhtes, tunnistati kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiviga 2013/34/EL teatavat liiki ettevõtjate aruandeaasta finantsaruannete, konsolideeritud finantsaruannete ja nendega seotud aruannete kohta ja millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2006/43/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiivid 78/660/EMÜ ja 83/349/EMÜ (ELT 2013, L 182, lk 19).

3 Need sätted on üle võetud direktiivi 2013/34 artikli 4 lõigetesse 3 ja 4.

4 Vt käesoleva ettepaneku punkt 45.

I. Õiguslik raamistik

A. Liidu õigus

4. Direktiivi 78/660 artikli 2 lõigetes 3–5 on sätestatud:

„3. Raamatupidamise aastaaruanne peab andma õige ja erapooletu ülevaate äriühingu vara, kohustuste, finantsseisundi ning kasumi või kahjumi kohta.

4. Kui käesoleva direktiivi kohaldamisest ei piisa, et anda õige ja erapooletu ülevaade lõike 3 tähenduses, tuleb anda lisateavet.

5. Kui käesoleva direktiivi mõne sätte kohaldamine ei sobi erandlikult kokku lõikes 3 sätestatud kohustusega, tuleb sellest sättest kõrvale kalduda, et anda õige ja erapooletu ülevaade lõike 3 tähenduses. Iga selline kõrvalekaldumine tuleb avaldada raamatupidamisaruannete lisades koos selle põhjenduse ning aruandega selle mõju kohta varale, kohustustele, finantsseisundile ning kasumile või kahjumile. Liikmesriigid võivad määratleda kõnesolevad erandjuhud ning sätestada asjakohased erinormid.

5. Direktiivi 78/660 artikli 31 lõikes 1 on sätestatud:

„Liikmesriigid tagavad, et raamatupidamise aastaaruandes näidatud kirjeid hinnatakse kooskõlas järgmiste üldpõhimõtetega:

[…]

c) hinnata tuleb ettevaatlikult […]“.

6. Direktiivi 78/660 artiklis 32 on sätestatud:

„Raamatupidamise aastaaruandes näidatud kirjeid hinnatakse kooskõlas artiklitega 34–42, mis põhinevad soetus- või tootmismaksumuse põhimõttel.“

7. Direktiivi 78/660 artiklis 35 on sätestatud:

„1. a) Põhivara tuleb hinnata soetus- või tootmismaksumuse alusel, kui käesoleva lõike punktides b ja c ei ole sätestatud teisiti.

[…]

2. Soetusmaksumuse arvutamisel liidetakse tasutud hinnale muud soetuskulutused. […]“.

B. Belgia õigus

8. 30. jaanuari 2001. aasta kuningliku määruse äriseadustiku rakendamise kohta[5] (arrêté royal du 30 janvier 2001 portant exécution du Code des sociétés, edaspidi „kuninglik määrus“) artikli 24 esimeses lõigus on sätestatud, et raamatupidamise aastaaruanne peab andma õige ja erapooletu ülevaate äriühingu vara, kohustuste, finantsseisundi ning kasumi või kahjumi kohta, ning selle teises lõigus, et kui selle määruse kohaldamisest nimetatud kohustuse täitmiseks ei piisa, tuleb aruande lisas anda lisateavet.

5 *Moniteur belge*, 6.2.2001, lk 3008.

9. Kuningliku määruse artikli 29 esimeses lõigus on täpsustatud, et erandjuhtudel, kui hindamisreeglid ei vii artikli 24 esimese lõiguga kooskõlas oleva tulemuseni, tuleb neist kõrvale kalduda ja kohaldada viimati nimetatud artiklit.

10. Kõnealuse kuningliku määruse artiklis 35 on sätestatud, et ilma et see piiraks määruse artiklite 29, 67 ja 77 kohaldamist, hinnatakse vara soetusväärtuse alusel ja kajastatakse bilansis sellesama väärtusega, arvates maha sellega seotud amortisatsiooni ja väärtuse vähenemise. Soetusväärtuse all tuleb mõista kas omandamishinda, tootmismaksumust või omakapitali tehtud sissemakse väärtust [6].

11. Kuningliku määruse artikkel 67 puudutab nõuete kirjendamist bilansis. Selle artikli lõike 1 kohaselt „[n]õuded kajastatakse bilansis nende nimiväärtuses, kui käesoleva artikli lõikest 2 […] ei tulene teisiti“.

12. Kõnealuse artikli 67 lõike 2 punktis c on teatud liiki nõuete jaoks ette nähtud raamatupidamise erieeskirjad. Konkreetsemalt tuleneb sellest sättest, et samal ajal bilansis nõuete kirjendamisega nende nimiväärtuses kirjendatakse passivas viitvõlgade ja ettemakstud tulu kontol ning *prorata temporis* kasumi või kahjumi kontol intresse mittetootvate või ebatavaliselt väikese intressiga nõuete diskonto, mis on leitud diskonteerimisel liitintresside meetodiga, kui need nõuded: 1) muutuvad sissenõutavaks rohkem kui aasta pärast ettevõtja vara hulka lisandumist ning 2) on seotud kas summadega, mis kajastuvad kasumiaruandes tuluna, või finantspõhivara või tegevusüksuse võõrandamise hinnaga.

13. Kuningliku määruse artikli 77 kohaselt laieneb nimetatud kuningliku määruse artiklis 67 sätestatud nõudeid puudutav regulatsioon ka võlgadele. Selles artiklis 77 on nimelt sätestatud, et artikkel 67 on analoogia alusel kohaldatav vastavat laadi ja vastava tähtajaga võlgade suhtes.

II. Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

14. Wagram Invest omandas kahel korral, vastavalt 10. jaanuaril 1997 ja 10. märtsil 1999 sõlmitud lepingutega oma juhatajalt ühe äriühingu aktsiaid. Esimese lepinguga omandas Wagram Invest 2005 selle äriühingu aktsiat hinnaga, mis vastas 594 944,45 eurole ja mis tuli tasuda kord poolaastas tasutava 16 intressita osamaksena. Teise lepinguga omandas Wagram Invest 1993 selle äriühingu aktsiat hinnaga, mis vastas 787 319,75 eurole ja mis tuli tasuda kord poolaastas tasutava 12 intressita osamaksena [7].

15. Lähtudes kuningliku määruse artiklist 77, tegi Wagram Invest kõnealuste aktsiate ostutehingute raamatupidamises kajastamiseks järgmised kirjed.

16. Esiteks kirjendas ta oma bilansi passivas rohkem kui ühe aasta pärast sissenõutavaks muutuvate võlgade kontol võlad juhataja ees nende nimiväärtuses, mis vastas 1997. aasta omandamise puhul 594 944,45 eurole ja 1999. aasta omandamise puhul 787 319,75 eurole [8].

17. Teiseks kirjendas ta aktivas 1997. aastal omandatud 2005 aktsia nüüdisväärtuse, mis vastas 452 004,76 eurole, ning 1999. aastal omandatud 1993 aktsia nüüdisväärtuse, mis vastas 641 332,82 eurole [9].

18. Nüüdisväärtuse leidmiseks kasutatavaks diskontomääraks oli turul selliste võlgade suhtes nende bilansis arvele võtmise ajal kohaldatav määr ehk 8%.

6 Vastavalt selle kuningliku määruse artiklites 36, 37 ja 39 määratletule.

7 Esimese omandamise hinnaks oli täpsemalt 24 000 000 Belgia franki (BEF) ning teise omandamise hinnaks 31 760 400 franki. Toimikust ilmneb, et neis kahes aktsiate võõrandamise lepingus võeti hinna puhul aluseks see hind, mille nimetatud äriühingu aktsionärid olid maksnud, märkides aktsiaid veidi aega varem toimunud aktsiakapitali suurendamisel.

8 Täpsemalt nimiväärtuses, milleks oli vastavalt esimese omandamise puhul 24 000 000 franki ja teise omandamise puhul 31 760 400 franki.

9 Täpsemalt nüüdisväärtuse, milleks oli vastavalt 18 233 827 franki ja 25 871 302 franki.

19. Kolmandaks kirjendas ta välja arvestatud diskonto, milleks oli võla nimiväärtuse ja finantspõhivara nüüdisväärtuse vahe ehk summa, mis vastas 1997. aasta omandamise puhul 142 939,69 eurole ja 1999. aasta omandamise puhul 145 986,93 eurole [10].

20. Neljandaks käsitas ta teatud osa selle võla diskontole vastavatest tulevikus tekkivatest kuludest iga majandusaasta lõpus finantskuluna.

21. Nõnda kandis Wagram Invest maksustamisaasta 2000 lõpus kuludesse summa, mis vastas 48 843,41 eurole ehk 24 810,9 eurole seoses 1997. aastal omandatud aktsiatega ja 24 041,5 eurole seoses 1999. aastal omandatud aktsiatega [11].

22. Maksustamisaasta 2001 lõpus kandis Wagram Invest kuludesse summa, mis vastas 66 344,17 eurole ehk 20 899,7 eurole seoses 1997. aastal omandatud aktsiate ja 45 444,5 eurole seoses 1999. aastal omandatutega [12].

23. Kontrolli tulemusel leidis Belgia maksuhaldur, et ei saa nõustuda 2000. ja 2001. maksustamisaastal diskonto summade kuludesse kandmise ning nende summade tulust maha arvamisega, ning tegi 28. oktoobril 2002 Wagram Investi eriarvamusest hoolimata talle maksuotsuse.

24. Belgia maksuhaldur leidis nimelt, et finantspõhivara soetusmaksumuse vähendamise teel näiliku diskonto kuludesse kandmise tõttu kajastub väärtpaberitega seotud kapitalikahjum, mis ei ole majanduslikult põhjendatud ja mille järkjärguline kuludesse kandmine ei ole maksuõiguslikult lubatav [13].

25. Sel alusel kandis Belgia maksuhaldur vastavalt 20. novembril 2002 ja 18. novembril 2002 Wagram Investi maksuarvestusse 2000. ja 2001. aasta eest kaks täiendavalt tasumisele kuuluvat äriühingu tulumaksu summat.

26. Olles eelnevalt esitanud vaide, mida tähtaegselt ei lahendatud, esitas Wagram Invest 10. märtsil 2005 Tribunal de première instance de Namurile (Namuri esimese astme kohus, Belgia) kaebuse Belgia maksuhalduri otsuse tühistamiseks. 20. detsembri 2007. aasta kohtuotsusega jättis see kohus kaebuse rahuldamata, nõustudes, et 2000. ja 2001. aasta eest kuuluvad vaidlusalused maksusummad tasumisele.

27. Seejärel esitas Wagram Invest nimetatud kohtuotsuse peale apellatsioonkaebuse cour d'appel de Liège'ile (Liège'i apellatsioonikohus, Belgia), kes jättis 14. oktoobri 2011. aasta kohtuotsusega esimese astme kohtu otsuse muutmata.

28. Seejärel esitas Wagram Invest 2. juulil 2014 kassatsioonkaebuse. Cour de cassation (Belgia kassatsioonikohus) tühistas 11. märtsi 2016. aasta kohtuotsusega cour d'appel de Liège'i kohtuotsuse ning saatis kohtuasja uueks läbivaatamiseks eelotsusetaotluse esitanud kohtule.

29. Eelotsusetaotluse esitanud kohus leiab, et Wagram Investi poolt kasutatud raamatupidamises kajastamise meetod on kooskõlas raamatupidamist reguleerivate Belgia õiguse sätete ja eelkõige kuningliku määruse artikliga 77. Küll aga kahtleb ta, kas selline meetod on kooskõlas direktiivi 78/660 sätetega.

10 Täpsemalt diskonto, mille suuruseks oli vastavalt 5 766 173 franki ja 5 889 098 franki.

11 Täpsemalt 1 970 339 frangi suurune kulu, millest esimese omandamisega seondus vastavalt 1 000 506 franki ja teisega 969 833 franki.

12 Täpsemalt 2 676 318 frangi suurune kulu, millest esimese omandamisega seondus vastavalt 843 090 franki ja teisega 1 833 228 franki.

13 Eelotsusetaotlusest nähtub, et käesoleval juhul on asjasse puutuvaks maksuõigusnormiks, mille pinnalt Wagram Investi ja Belgia maksuhalduri vaheline maksuvaidlus tekkinud on, 1992. aasta tulumaksuseadustiku (code des impôts sur les revenus de 1992) artikli 198 lõige 7.

30. Neil asjaoludel otsustas eelotsusetaotluse esitanud kohus menetluse peatada ning esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1) Kas [direktiivi 78/660] artikli 2 lõikes 3 sätestatud mõiste „õige ja erapooletu“ lubab juhul, kui aktsiaselts ostab finantspõhivara, kanda kasumiaruandes kuludesse rohkem kui ühe aasta pärast tasumisele kuuluva ilma intressita võlaga seotud diskonto ning kanda selle põhivara soetusmaksumuse bilansi aktivasse nii, et see diskonto arvatakse maha, võttes arvesse eespool viidatud direktiivi artiklis 32 nimetatud hindamispõhimõtteid?

2) Kas väljendit „erandlikult“, millest sõltub [direktiivi 78/660] artikli 2 lõike 5 – õigusnorm, mis võimaldab jätta kohaldamata selle direktiivi muu sätte – kohaldamine, tuleb tõlgendada nii, et seda õigusnormi saab kohaldada ainult juhul, kui tuvastatakse, et õige ja erapooletu ülevaate põhimõtte järgimist ei saa saavutada selle direktiivi sätete järgimisega, täiendades seda vajaduse korral lisades toodud täiendava märkega vastavalt selle direktiivi artikli 2 lõikele 4?

3) Kas esmajärjekorras tuleb kohaldada [direktiivi 78/660] artikli 2 lõiget 4, nii et ainult juhul, kui täiendav märge ei võimalda tagada selle direktiivi artikli 2 lõikes 3 sätestatud õige ja erapooletu ülevaate põhimõtte tegelikku kohaldamist, võib kasutada selle direktiivi artikli 2 lõikes 5 ette nähtud võimalust jätta selle säte kohaldamata ning seda üksnes erandjuhtudel?“

III. Analüüs

A. Sissejuhatavad märkused

31. Enne eelotsusetaotluse esitanud kohtu poolt esitatud eelotsuse küsimuste sisulist analüüsi tuleb käsitleda kahte sissejuhatavat laadi momenti.

32. Kõigepealt on oluline märkida, et eelotsusetaotluse esitanud kohus küsib Euroopa Kohtult, kas meetod, mida Wagram Invest kahe vaidlusaluse aktsiate omandamisega seotud võlgade raamatupidamisarvestuses kajastamisel kasutas, on kooskõlas direktiivi 78/660 artikli 2 lõigetes 3–5 sätestatud õige ja erapooletu ülevaate põhimõttega. Niisiis puudutavad eelotsusetaotluse esitanud kohtu esitatud eelotsuse küsimused teatud liiki äriühingute raamatupidamise aastaaruandeid käsitleva direktiivi 78/660 tõlgendamist.

33. Kuigi eelotsusetaotluses keskendutakse kohtuasja raamatupidamislikule aspektile, nähtub sellest taotlusest sõnaselgelt, et eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleliolev vaidlus puudutab tegelikult maksustamist.

34. Samuti tuleneb eelotsusetaotlusest, et direktiivi 78/660 asjaomastele sätetele antav tõlgendus võib mõjutada maksustamist, kuna kahest kõnealusest aktsiate omandamisest tekkinud võla nimiväärtuse ja nende aktsiate nüüdisväärtuse vahes väljenduva diskonto kajastamine raamatupidamises ning selle järkjärguline kuludesse kandmine mõjutab Wagram Investi maksustamist äriühingu tulumaksuga 2000. ja 2001. maksustamisaastal.

35. Selles olukorras tuleb kohtuasja raamatupidamislike ja maksunduslike aspektide vahekorra kohta esiteks märkida, et Euroopa Kohtul on juba olnud võimalus täpsustada, et direktiiviga 78/660 ei määrata kindlaks tingimusi, mille korral võivad või peavad äriühingute raamatupidamise aastaaruanded olema aluseks liikmesriikide maksuhaldurite poolt selliste maksude baasi ja summa kindlaksmääramisel nagu põhikohtuasjas kõne all olev äriühingu tulumaks [14].

14 15. juuni 2017. aasta kohtuotsus Immo Chiaradia ja Docteur De Bruyne (C-444/16 ja C-445/16, EU:C:2017:465, punkt 31 ja seal viidatud kohtupraktika).

36. Siiski on Euroopa Kohus ka tunnistanud, et liikmesriigid võivad äriühingute raamatupidamise aastaaruandeid kasutada maksustamisel lähtealusena ning direktiivi 78/660 ükski säte ei keela liikmesriikidel maksustamisel korrigeerida direktiivis sisalduvate raamatupidamiseeskirjade tagajärgi, et määrata kindlaks majanduslikule tegelikkusele lähedasem maksustatav tulu [15].

37. Leian Euroopa Komisjoni eeskujul, et sellest kohtupraktikast tuleneb, et kuigi direktiivis 78/660 sätestatud raamatupidamiseeskirjade ülesanne ei ole liikmesriikide maksusüsteemide reguleerimine ning selle direktiivi sätete tõlgendus ei pea tingimata mõjutama maksustamist, võivad liikmesriigid, teostades oma pädevust intressita pikaajaliste nõuete maksustamise meetodi kindlaks määramisel, siiski valida, kas võtta nende nõuete suhtes kohaldamisele kuuluvate maksustamiseeskirjade kehtestamisel aluseks need raamatupidamiseeskirjad või mitte.

38. Teiseks, seoses eelotsuse küsimuste vastuvõetavusega on Wagram Invest oma kirjalikes seisukohtades esmalt leidnud, et küsimused ei ole asjasse puutuvad, kuna raamatupidamiskirjete nõuetekohasus on tuvastatud käesoleva ettepaneku punktis 27 nimetatud cour d'appel de Liège'i kohtuotsusega, mis on jõustunud. Teisena oli kohtuistungil eelotsuse küsimuste vastuvõetavuse osas vaidlus seoses sellega, et need võivad olla hüpoteetilised. Nimelt märgiti, et kuna Wagram Investi raamatupidamiskirjete kooskõla Belgia õigusega ei ole vaidlustatud, puudutab vaidlus põhikohtuasjas üksnes Belgia maksualaste sätete kohaldamist, millel ei ole direktiiviga 78/660 mingisugust seost, nii et direktiivile antav tõlgendus ei saa põhikohtuasja mõjutada.

39. Siinkohal juhin tähelepanu sellele, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on üksnes asja menetleva ja selle lahendamise eest vastutava liikmesriigi kohtu ülesanne kohtuasja eripära arvesse võttes hinnata nii eelotsuse vajalikkust asjas otsuse langetamiseks kui ka Euroopa Kohtule esitatavate küsimuste asjakohasust. Seega, kui küsimused on esitatud liidu õigusnormi tõlgendamise kohta, on Euroopa Kohus üldjuhul kohustatud vastama [16].

40. Kohtupraktika kohaselt järeldub sellest, et eeldatakse, et liidu õigust puudutavad küsimused on asjakohased. Euroopa Kohus võib keelduda liikmesriigi kohtu esitatud eelotsuse küsimusele vastamast vaid siis, kui on ilmne, et taotletaval liidu õigusnormi tõlgendusel puudub igasugune seos põhikohtuasja faktiliste asjaolude või esemega, kui probleem on hüpoteetiline või kui Euroopa Kohtule ei ole teada vajalikke faktilisi või õiguslikke asjaolusid, et anda tarvilik vastus talle esitatud küsimustele [17].

41. Minu arvates ei ole käesoleval juhul tegemist ühegagi neist kolmest olukorrast. Esiteks võib direktiivi 78/660 asjaomaste sätete tõlgendus, nagu käesoleva ettepaneku punktist 34 nähtub, mõjutada maksustamist, mistõttu näib vaieldamatu, et neile sätetele antaval tõlgendusel, mida eelotsusetaotluse esitanud kohus saada soovib, on seos põhikohtuasja faktiliste asjaolude või esemega ning eelotsuse küsimustes tõstatatud probleem ei ole seega hüpoteetiline. Teiseks on Euroopa Kohtule teada faktilised ja õiguslikud asjaolud, mis on vajalikud eelotsusetaotluse esitanud kohtu esitatud eelotsuse küsimustele tarviliku vastuse andmiseks.

42. Eeltoodut arvesse võttes olen seisukohal, et eelotsusetaotlus on vastuvõetav.

15 3. oktoobri 2013. aasta kohtuotsus GIMLE (C-322/12, EU:C:2013:632, punkt 28) ja 15. juuni 2017. aasta kohtuotsus Immo Chiaradia ja Docteur De Bruyne (C-444/16 ja C-445/16, EU:C:2017:465, punkt 33).

16 16. juuni 2015. aasta kohtuotsus Gauweiler jt (C-62/14, EU:C:2015:400, punkt 24) ja 10. detsembri 2018. aasta kohtuotsus Wightman jt (C-621/18, EU:C:2018:999, punkt 26 ja seal viidatud kohtupraktika).

17 16. juuni 2015. aasta kohtuotsus Gauweiler jt (C-62/14, EU:C:2015:400, punkt 25) ja 10. detsembri 2018. aasta kohtuotsus Wightman jt (C-621/18, EU:C:2018:999, punkt 26 ja seal viidatud kohtupraktika).

B. Esimene eelotsuse küsimus

43. Esimese eelotsuse küsimusega küsib eelotsusetaotluse esitanud kohus, kas direktiivi 78/660 artiklis 32 sätestatud hindamispõhimõtteid arvesse võttes tuleb selle direktiivi artikli 2 lõiget 3, milles on sätestatud õige ja erapooletu ülevaate põhimõte, tõlgendada nii, et see lubab äriühingu poolt finantspõhivara ostmise korral kajastada kasumiaruandes kuluna enam kui aasta pärast sissenõutavaks muutuva intressita võlaga seotud diskontot ning kajastada põhivara soetusmaksumus bilansi aktivas nii, et kõnealune diskonto on sellest maha arvatud.

44. Siinkohal tuleb kõigepealt juhtida tähelepanu sellele, et direktiivi 78/660 eesmärk on osanike või aktsionäride ja kolmandate isikute kaitseks kooskõlastada riigisisesed õigusnormid, mis käsitlevad raamatupidamise aastaaruannete ja tegevusaruannete esitamist ja sisu ning neis kasutatavaid hindamismeetodeid. Nagu nähtub direktiivi kolmandast põhjendusest, on selleks vaja üksnes kehtestada miinimumnõuded finantsteabe suhtes, mis tuleks avaldada [18].

45. Samuti tuleneb Euroopa Kohtu praktikast, et „õige ja erapooletu ülevaate“ põhimõtte järgimine on direktiivi 78/660 kõige olulisem eesmärk. Selle direktiivi artikli 2 lõigetes 3–5 sisalduva põhimõtte kohaselt peavad raamatupidamise aastaaruanded andma õige ja erapooletu ülevaate äriühingu vara, kohustuste, finantsseisundi ning kasumi või kahjumi kohta [19].

46. Õige ja erapooletu ülevaate põhimõtte kohaselt on esiteks nõutav, et aruanded kajastavad tegevusi ja tehinguid, mida need peavad kirjeldama, ning teiseks, et raamatupidamisandmed esitatakse kolmandate isikute teabevajaduste rahuldamiseks kõige tulemuslikumaks ja kohasemaks peetavas vormis, kahjustamata asjasse puutuva äriühingu huve [20].

47. Euroopa Kohus on juba täpsustanud, et õige ja erapooletu ülevaate põhimõtte kohaldamisel tuleb võimalikult suures ulatuses lähtuda direktiivi 78/660 artiklis 31 sisalduvatest üldpõhimõtetest, mille hulgas direktiivi artikli 31 lõike 1 punktis c sätestatud ettevaatliku hindamise põhimõte on erilise tähtsusega [21].

48. Vastavalt direktiivi 78/660 artikli 31 lõike 1 punktile c, milles on sätestatud ettevaatliku hindamise põhimõte, võimaldab kõikide asjaomase majandusaastaga reaalselt seotud tegurite – kasum, kohustused, tulu, riskid ja kahjum – arvesse võtmine tagada õige ja erapooletu ülevaate põhimõtte järgimise [22].

49. Samuti tuleneb kohtupraktikast, et õige ja erapooletu ülevaate põhimõtet tuleb mõista ka lähtuvalt direktiivi 78/660 artiklis 32 sätestatud põhimõttest, mille kohaselt raamatupidamise aastaaruandes näidatud kirjete hindamisel võetakse aluseks vara soetushind või tootmismaksumus [23].

50. Euroopa Kohus on täpsustanud, et selle sätte kohaselt ei põhine õige ja erapooletu ülevaade, mille peab andma äriühingu raamatupidamise aastaaruanne, vara hindamisel mitte lähtuvalt selle tegelikust väärtusest, vaid soetusmaksumusest [24].

18 3. oktoobri 2013. aasta kohtuotsus GIMLE (C-322/12, EU:C:2013:632, punkt 29 ja seal viidatud kohtupraktika) ning 15. juuni 2017. aasta kohtuotsus Immo Chiaradia ja Docteur De Bruyne (C-444/16 ja C-445/16, EU:C:2017:465, punkt 39).

19 3. oktoobri 2013. aasta kohtuotsus GIMLE (C-322/12, EU:C:2013:632, punkt 30 ja seal viidatud kohtupraktika) ning 15. juuni 2017. aasta kohtuotsus Immo Chiaradia ja Docteur De Bruyne (C-444/16 ja C-445/16, EU:C:2017:465, punkt 40).

20 7. jaanuari 2003. aasta kohtuotsus BIAO (C-306/99, EU:C:2003:3, punkt 72 ja seal viidatud kohtupraktika) ning 15. juuni 2017. aasta kohtuotsus Immo Chiaradia ja Docteur De Bruyne (C-444/16 ja C-445/16, EU:C:2017:465, punkt 41).

21 3. oktoobri 2013. aasta kohtuotsus GIMLE (C-322/12, EU:C:2013:632, punkt 32 ja seal viidatud kohtupraktika) ning 15. juuni 2017. aasta kohtuotsus Immo Chiaradia ja Docteur De Bruyne (C-444/16 ja C-445/16, EU:C:2017:465, punkt 42).

22 3. oktoobri 2013. aasta kohtuotsus GIMLE (C-322/12, EU:C:2013:632, punkt 33 ja seal viidatud kohtupraktika) ning 15. juuni 2017. aasta kohtuotsus Immo Chiaradia ja Docteur De Bruyne (C-444/16 ja C-445/16, EU:C:2017:465, punkt 43).

23 3. oktoobri 2013. aasta kohtuotsus GIMLE (C-322/12, EU:C:2013:632, punkt 34).

24 3. oktoobri 2013. aasta kohtuotsus GIMLE (C-322/12, EU:C:2013:632, punkt 35).

51. Direktiivi 78/660 artikli 2 lõike 5 kohaselt tuleb vaid erandjuhtudel, kui direktiivi mõne sätte kohaldamine ei sobi kokku nimetatud artikli lõikes 3 sätestatud õige ja erapooletu ülevaate põhimõttega, artikli 32 sätetest kõrvale kalduda, et anda õige ja erapooletu ülevaade lõike 3 tähenduses [25].

52. Lähtudes neist eelmistes punktides käsitletud kohtupraktikast tulenevatest põhimõtetest, tulebki hinnata, kas õige ja erapooletu ülevaate põhimõttega on kooskõlas selline raamatupidamises kajastamise meetod, mis võimaldab äriühingu poolt finantspõhivara, nagu aktsiad, ostmise korral kajastada kasumiaruandes kuluna enam kui aasta pärast sissenõutavaks muutuva intressita võlaga seotud diskontot ning kajastada põhivara soetusmaksumust bilansi aktivas nii, et kõnealune diskonto on sellest maha arvatud.

53. Euroopa Kohtule oma seisukohad esitanud pooltest leiavad Wagram Invest, Belgia ja Austria valitsus ning komisjon sisuliselt, et selline meetod on õige ja erapooletu ülevaate põhimõttega kooskõlas. Vastupidist seisukohta kaitseb üksnes Saksamaa valitsus.

54. Märgin siinkohal, et direktiivi 78/660 artiklist 32, millest lähtudes, nagu ma käesoleva ettepaneku punktis 49 märkisin, õige ja erapooletu ülevaate põhimõtet mõista tuleb, tuleneb, et raamatupidamise aastaaruandes näidatud kirjeid hinnatakse kooskõlas artiklite 34–42 sätetega, mis põhinevad soetus- või tootmismaksumuse põhimõttel.

55. Direktiivi 78/660 artikli 35 lõike 1 punktis a on täpsustatud, et põhivara tuleb hinnata soetus- või tootmismaksumuse alusel [26].

56. Soetusmaksumuse mõistet direktiiv 78/660 siiski ei sisalda [27]. Ent nagu käesoleva ettepaneku punktist 50 nähtub, on Euroopa Kohus täpsustanud, et varade hindamisel ei lähtuta mitte selle tegelikust väärtusest, vaid soetusmaksumusest.

57. Saab aga asuda seisukohale, et üldjuhul vastab finantspõhivara soetusmaksumus omandamishinna nimiväärtusele ehk hinnale, mille äriühing, kes põhivara omandas, omandamise eest maksis. Selle nimiväärtuse aktivas kajastamine võimaldab niisiis tavaliselt anda õige ja erapooletu ülevaate selle vara mõjust äriühingu raamatupidamisele.

58. Kui aga teatud vara omandamise lepingus on ette nähtud tasumine pika aja jooksul tasumisele kuuluvate intressita osamaksetena, võib sellise vara omandamine, olgugi et formaalselt on tegu ühe tehinguga, olla tegelikkuses käsitatav kahe omavahel seotud tehinguna: ühelt poolt finantspõhivara omandamine otseses tähenduses ning teiselt poolt kaudne laenu võtmine [28].

59. Kui see nõnda on, võib asuda seisukohale, et põhivara omandamise eest makstud hinna nimiväärtus koosneb tegelikult kahest osast ehk ühelt poolt põhivara tegelikust omandamishinnast, mis vastab selle hinna nüüdisväärtusele – ehk ostuhinnast, millest on maha arvatud kaudse laenu intressid –, ja teiselt poolt nendele kaudsetele intressidele vastavast summast.

60. Sellises olukorras leian Wagram Investi, Belgia ja Austria valitsuse ning komisjoni eeskujul, et raamatupidamises kajastamise meetod, mis näeb ühelt poolt ette, et aktivas kajastatakse finantspõhivara eest makstud hinna nüüdisväärtus (ehk nimiväärtus, millest on maha arvatud kaudsed intressid), ja teiselt poolt, et kuludesse kantakse kaudseid intresse kajastav diskonto (summa, mis

25 Vt selle kohta 3. oktoobri 2013. aasta kohtuotsus GIMLE (C-322/12, EU:C:2013:632, punkt 36). Direktiivi 78/660 artikli 2 lõike 5 ulatuse kohta vt käesoleva ettepaneku punkt 76 jj.

26 Direktiivi 78/660 artikli 35 lõiget 1 kohaldatakse, kui teisiti ei tulene sama lõike punktidest b ja c, kus on ettevaatlikkuse põhimõttest tulenevalt sätestatud tingimused, mille põhjal võib või tuleb finantspõhivara väärtust korrigeerida.

27 Direktiivi 78/660 artikli 35 lõikes 2 on viidatud sellele, et soetusmaksumuse arvutamisel liidetakse tasutud hinnale muud soetuskulutused.

28 Austria valitsus kasutab väljendit „varjatud laen“.

vastab põhivara omandamisest tekkinud kohustuse nimiväärtuse ja selle kohustuse nüüdisväärtuse vahele), võimaldab kõnealuse kahe omavahel seotud tehingu tegeliku majandusliku sisu õiglast kajastamist ning on sellisena kooskõlas direktiivis 78/660 sätestatud õige ja erapooletu ülevaate põhimõttega.

61. Sellisel juhul nimelt kajastab omandamise eest antud tegelikku vastutasu põhivara omandamise eest kokku lepitud hinna nüüdisväärtus, mitte aga nimiväärtus, samas kui diskonto summale vastavad intressid, isegi kaudsed, kujutavad endast krediidikulu. Sellises olukorras moonutaks põhivara omandamise eest kokku lepitud hinna nimiväärtuse aktivas kajastamine kõnealuse tehinguga seotud kasumit või kahjumit ning seeläbi ka kogu kajastuvat kasumit või kahjumit [29].

62. Lisaks sellele on käesoleva ettepaneku punktis 60 näidatud raamatupidamises kajastamise meetod kooskõlas direktiivi 78/660 artikli 31 lõike 1 punktis c sätestatud ja käesoleva ettepaneku punktides 47 ja 48 mainitud ettevaatliku hindamise põhimõttega. Nimelt, kuna see meetod omistab vormi asemel tähtsuse sisule [30], toob see kaasa kõnealuse vara alahindamise [31], lähtudes hinnangust, mille puhul võetakse arvesse, nagu see põhimõte nõuab [32], kõiki asjasse puutuvaid asjaolusid, antud juhul eelkõige finantskulusid, ning seda ka juhul, kui tegemist on kaudsete kuludega, mis formaalselt selle vara omandamise hinna nimiväärtuse hulgas eristatavad ei ole. Nii võimaldab see raamatupidamises kajastamise meetod anda äriühingu võlausaldajatele asjaomase äriühingu varalisest olukorrast tegeliku ja mitte liialt optimistliku pildi.

63. Järeldus, et nimetatud raamatupidamises kajastamise meetodi kasutamine on õige ja erapooletu ülevaate põhimõttega kooskõlas, ei lähe minu meelest kuidagi vastuollu ka 3. oktoobri 2013. aasta kohtuotsusega GIMLE, C-322/12, EU:C:2013:632. Selles olulistele põhimõtetele viitavas kohtuotsuses puudutas küsimus nimelt seda, kas õige ja erapooletu ülevaate põhimõttega on kooskõlas finantspõhivara võimalik kajastamine aktivas omandamishinnast *suuremas* väärtuses, samas kui käesolevas kohtuasjas puudutab küsimus finantspõhivara omandamiseks kokku lepitud hinna kogu nimiväärtusest *väiksema* väärtuse kajastamist aktivas.

64. Eeltoodud kaalutlused ning järeldus, et käesoleva ettepaneku punktis 60 nimetatud raamatupidamises kajastamise meetodi kasutamine on õige ja erapooletu ülevaate põhimõttega kooskõlas, on minu arvates asjasse puutuvad siiski üksnes tingimusel, et finantspõhivara omandamise tehingut, mille puhul on tasumine ette nähtud pika aja jooksul tasumisele kuuluvate intressita osamaksetena, tuleb majanduslikus mõttes tegelikult käsitada kahe omavahel seotud tehinguna, milleks on ühelt poolt finantspõhivara omandamine otseses mõttes ja teiselt poolt võimalik kaudne laenutehing.

65. Seda, kas see tegelikult nii on, peab kontrollima liikmesriigi kohus, hinnates igal konkreetsel juhul tema menetluses olevat kohtuasja iseloomustavaid faktilisi ja õiguslikke asjaolusid [33].

29 Vt selle kohta ka kuningale esitatud aruanne 6. novembri 1987. aasta kuningliku määruse kohta, millega muudetakse 8. oktoobri 1976. aasta kuninglikku määrust ettevõtete raamatupidamise aastaaruannete kohta (rapport au roi de l'arrêté royal du 6 novembre 1987 modifiant l'arrêté royal du 8 octobre 1976 relatif aux comptes annuels des entreprises) (*Moniteur Belge* 24.11.1987, lk 17309), mis puudutab 8. oktoobri 1976. aasta kuningliku määruse artiklit 27*bis*, mis vastab (30. jaanuari 2001. aasta) kuningliku määruse artiklile 67. Nii Belgia valitsus kui ka Wagram Invest on oma seisukohtades sellele aruandele viidanud.

30 Komisjon viitab oma seisukohtades sisu põhimõttele, mis sätestati direktiivis 78/660 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuni 2003. aasta direktiiviga 2003/51/EÜ, millega muudetakse direktiive 78/660/EMÜ, 83/349/EMÜ, 86/635/EMÜ ja 91/674/EMÜ teatud tüüpi äriühingute, pankade ning teiste finantsasutuste ja kindlustusseltside raamatupidamise aastaaruannete ja konsolideeritud aastaaruannete kohta (ELT L 178, lk 16; ELT eriväljaanne 17/01, lk 273), mis ei ole *ratione temporis* kohaldatav, kuna see võeti vastu pärast põhikohtuasja asjaolude aset leidmist. Analüüsi seisukohast on see põhimõte siiski asjakohane.

31 Vt analoogia alusel 3. oktoobri 2013. aasta kohtuotsus GIMLE (C-322/12, EU:C:2013:632, punkt 40, esimene lause).

32 Vt käesoleva ettepaneku punkt 48 ja seal viidatud kohtupraktika.

33 Seda analüüsides võib osutuda vajalikuks asjasse puutuvate liikmesriigi sätete ulatusega või liikmesriikide kohtupraktikaga arvestamine.

66. Selle hinnangu andmisel võib kõnealusel kohtul olla muu hulgas vaja hinnata seda, kas kõnealune tehing toimus tavapärastel turutingimustel. Juhul kui põhivara omandamise eest kokku lepitud hind oli turuhinnast ilmselgelt madalam või kõrgem, võiks olla välistatud omandamise tehingu käsitamine kahe sellise omavahel seotud tehinguna nagu käesoleva ettepaneku punktis 58 märgitud. Nagu ka komisjon märkis, võiks see asjaolu iseäranis asjasse puutuvaks osutuda juhul, kui tehing on tehtud seotud osapoolte vahel, nagu see põhikohtuasjas on [34].

67. Eelotsusetaotluse esitanud kohtul võib selle hinnangu andmisel olla vaja kontrollida ka seda, ega kaudne laenutehing, mis tuleneb sellest, et tasumine on ette nähtud pika aja jooksul tasumisele kuuluvate intressita osamaksetena, ei kujuta endast tegelikult tasulist tehingut, mille puhul on vastutasuna kokku lepitud mitterahalise soodustuse saamine tulevastel majandusaastatel [35].

68. Eeltoodut arvesse võttes tuleb eelotsusetaotluse esitanud kohtu esimesele eelotsuse küsimusele vastata, et aktsiaseltsi poolt finantspõhivara omandamise tehingu puhul, kus hinna tasumine on ette nähtud pika aja jooksul tasumisele kuuluvate intressita osamaksetena, ei ole direktiivi 78/660 artikli 2 lõigetes 3–5 sätestatud õige ja erapooletu ülevaate põhimõttega nimetatud direktiivi artikli 31 lõike 1 punktis c ja artiklis 32 toodud põhimõtteid arvesse võttes vastuolus sellise raamatupidamises kajastamise meetodi kasutamine, mis näeb ette selle omandamisega seonduva enam kui aasta pärast sissenõutavaks muutuva intressita võlakohustusega seotud diskonto kajastamise kasumiaruandes kuluna ning põhivara omandamise hinna kajastamise bilansi aktivas nii, et kõnealune diskonto on sellest maha arvatud, kui kõnealust omandamise tehingut tuleb käsitada tegelikult kahe omavahel seotud tehinguna, milleks on ühelt poolt finantspõhivara omandamine otseses mõttes ja teiselt poolt laenutehing, isegi kui see on kaudne. Eelotsusetaotluse esitanud kohus peab kontrollima, kas see tegelikult nii on, hinnates üksikjuhtumil põhinevalt konkreetselt tema menetluses olevat kohtuasja iseloomustavaid faktilisi ja õiguslikke asjaolusid.

C. Teine ja kolmas eelotsuse küsimus

69. Teise ja kolmanda eelotsuse küsimusega, mida tuleb minu arvates käsitleda koos, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus selgitusi direktiivi 78/660 artikli 2 lõigetes 4 ja 5 sisalduvate sätete vahekorra kohta [36].

70. Konkreetsemalt soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada saada, kas direktiivi 78/660 artikli 2 lõike 5 kohaldamine eeldab seda, et artikli 2 lõike 4 alusel antav võimalik lisateave ei võimalda tagada õige ja erapooletu ülevaate põhimõtte järgimist.

71. Sellele küsimusele vastamiseks tuleb tõlgendada neid kahte kõnealust sätet, et kontrollida konkreetselt seda, kas need sätted on omavahel sellises vahekorras, et ühe eelnev kohaldamine on teise kohaldamise tingimuseks.

72. Siinkohal on oluline tähele panna, et Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt tuleb liidu õiguse sätte tõlgendamisel arvestada lisaks sätte sõnastusele ka selle konteksti ning eesmärke, mida taotleb õigusakt, mille osa see säte on [37].

34 Nagu käesoleva ettepaneku punktist 14 nähtub, omandas Wagram Invest kõnealused aktsiad oma juhatajalt.

35 Belgia valitsus pakkus Euroopa Kohtule esitatud seisukohtades sedalaadi olukordade kohta erinevaid näiteid, näiteks laenu andmine kliendile vastutasuna laenuandja toodetud kaupade ostukohustuse eest.

36 Neile küsimustele antav vastus näib põhikohtuasjas asjasse puutuv olevat vaid juhul, kui eelotsusetaotluse esitanud kohus peaks esimesele eelotsuse küsimusele antud vastuses mainitud üksikjuhtumil põhineva analüüsi tulemusena asuma seisukohale, et kasutatud raamatupidamises kajastamise meetod ei olnud õige ja erapooletu ülevaate põhimõttega kooskõlas. Üksnes sellises olukorras tuleks mängu direktiivi 78/660 sätetest kõrvale kaldumine. Eelotsusetaotluses ei ole siiski täpsustatud, millisest sättest kõrvale kaldumine võiks kõne alla tulla.

37 Vt teiste hulgas 7. novembri 2019. aasta kohtuotsus Kanyeba jt (C-349/18–C-351/18, EU:C:2019:936, punkt 35).

73. Direktiivi 78/660 artikli 2 lõikes 4 on aga sätestatud, et kui kõnealuse direktiivi kohaldamisest ei piisa, et anda õige ja erapooletu ülevaade lõike 3 tähenduses, tuleb anda lisateavet.

74. Selle sätte sõnastusest ning selle paiknemisest vahetult pärast õige ja erapooletu ülevaate põhimõtet käsitlevat sellesama artikli 2 lõiget 3 tuleneb, et sellel on lõikes 3 sisalduvat sätet täiendav funktsioon [38], kuna sellega pannakse asjaomasele äriühingule lisateabe esitamise kohustus, kui see osutub tema raamatupidamisest õige ja erapooletu ülevaate saamise seisukohast vajalikuks.

75. Euroopa Kohus on näiteks leidnud, et äriühing, kes teab kindlalt, et ta saab olulise kasumi kohustuste tõttu, mis on võetud seoses teatud vara tulevase edasimüügiga, on kohustatud direktiivi 78/660 artikli 2 lõike 4 alusel esitama selle kohta lisateavet [39].

76. Mis puudutab seevastu direktiivi 78/660 artikli 2 lõiget 5, siis seal on sätestatud, et kui kõnealuse direktiivi mõne sätte kohaldamine ei sobi erandlikult kokku kohustusega anda sama artikli lõikes 3 sätestatud õige ja erapooletu ülevaade äriühingu finantsolukorrast ning kasumist või kahjumist, tuleb sellest sättest kõrvale kalduda, et anda õige ja erapooletu ülevaade. Iga selline kõrvalekaldumine tuleb siiski avaldada raamatupidamisaruannete lisades koos selle põhjenduse ning aruandega selle mõju kohta varale, kohustustele, finantsseisundile ning kasumile või kahjumile.

77. Direktiivi 78/660 artikli 2 lõike 5 kolmandas lauses on sätestatud, et liikmesriikide – ja seega mitte äriühingute – pädevuses on täpsustada need erandjuhud ning sätestada asjakohased erinormid. Selle sätte eesmärk on piirata äriühingute endi kaalutlusõigust selliste erandjuhtude esinemise kindlaksmääramisel.

78. Samuti tuleneb kõnealuse lõike 5 sisust, et seal peetakse silmas *„erandjuhtusid“*, mil asjaomase äriühingu poolt direktiivi 78/660 mõne sätte kohaldamisega kaasneks tulemus, mis *„ei sobi kokku“* õige ja erapooletu ülevaate põhimõttega, mistõttu osutub vajalikuks sellest sättest kõrvale kaldumine, ning et nende erandjuhtude ja vastava regulatsiooni kindlaksmääramine on liikmesriikide pädevuses.

79. Euroopa Kohtul on juba olnud võimalus märkida, et kuna direktiivis 78/660 ei ole täpsustatud, mida „erandjuhtudena“ mõista, tuleb seda väljendit tõlgendada selle direktiivi eesmärgist lähtudes, mille kohaselt peavad asjaomaste äriühingute raamatupidamise aastaaruanded andma õige ja erapooletu ülevaate nende varast ja kohustustest, finantsolukorrast ning nende kasumist või kahjumist [40].

80. Euroopa Kohus täpsustas, et need „erandjuhud“ on juhud, mil direktiivi 78/660 sätete kohaldamine ei annaks asjaomase äriühingu tegelikust finantsolukorrast võimalikult õiget ja erapooletut ülevaadet [41].

81. Kõnealuste erandjuhtudena tuleks käsitleda ainult väga ebatavalisi tehinguid ja olukordi ning need ei peaks olema seotud näiteks tervete konkreetsete sektoritega [42].

82. Euroopa Kohus on sellega seoses täpsustanud, et vara alahindamist äriühingu raamatupidamisarvestuses ei saa iseenesest käsitada direktiivi 78/660 artikli 2 lõike 5 tähenduses „erandjuhuna“ [43].

38 Seda tõlgendust kinnitab tõik, et direktiivi 78/660 artikli 2 lõigetele 3 ja 4 vastavad sätted on uues direktiivis 2013/34 koondatud samase lõikesse, nimelt artikli 4 lõikesse 3.

39 3. oktoobri 2013. aasta kohtuotsus GIMLE (C-322/12, EU:C:2013:632, punkt 41).

40 Vt 14. septembri 1999. aasta kohtuotsus DE + ES Bauunternehmung (C-275/97, EU:C:1999:406, punkt 31).

41 Vt selle kohta analoogia alusel 14. septembri 1999. aasta kohtuotsus DE + ES Bauunternehmung (C-275/97, EU:C:1999:406, punkt 32) seoses direktiivi 78/660 artikli 31 lõikes 2 kasutatud mõistega „erandjuhud“.

42 Vt direktiivi 2013/34 põhjendus 9; see direktiiv ei ole, nagu ma juba märkisin, põhikohtuasja asjaolude suhtes *ratione temporis* kohaldatav, ent võib siiski olla abiks nende direktiivi 78/660 sätete tõlgendamisel, mis vastavad direktiivile 2013/34.

43 3. oktoobri 2013. aasta kohtuotsus GIMLE (C-322/12, EU:C:2013:632, punkt 38).

83. Minu arvates ilmneb kahe kõnealuse sätte eespool esitatud analüüsist, et miski ei viita sellele, et direktiivi 78/660 artikli 2 lõike 5 rakendamise tingimuseks oleks sama artikli lõike 4 eelnev kohaldamine.

84. Kuigi mõlema sätte eesmärk on tagada, et raamatupidamise aastaaruanded annaksid tegelikult õige ja erapooletu ülevaate äriühingu varast, kohustustest, finantsseisust ning kasumist või kahjumist, hõlmavad need erinevaid ja üksteisest sõltumatuid olukordi. Seega ei ole ühe sätte kohaldamine teise kohaldamise eeltingimuseks.

85. Direktiivi 78/660 artikli 2 lõige 4 täiendab ja täpsustab nimetatud lõike 3 sisu, andes asjaomasele äriühingule võimaluse esitada lisateavet juhul, kui see osutub õige ja erapooletu ülevaate põhimõtte järgimise seisukohast vajalikuks.

86. Direktiivi 78/660 artikli 2 lõikes 5 on seevastu sätestatud võimalus direktiivi 78/660 sätetest kõrvale kalduda. Selles sättes ei ole lisaks kuidagi viidatud nimetatud artikli lõikele 4.

87. Seisukohta, et need kaks kõnealust sätet on teineteisest sõltumatud, toetab minu meelest ka asjaolu, mille komisjon õigesti esile tõi, et kuidagi ei ole välistatud, et teatud olukordades võivad need sätted kohalduda samal ajal. Nimelt on täiesti võimalik, et kuigi äriühing peab esitama direktiivi 78/660 artikli 2 lõike 4 tähenduses lisateavet, et anda oma raamatupidamisest õige ja erapooletu ülevaade, võib sama eesmärgi saavutamiseks vajalik olla kõrvale kalduda mõnest selle direktiivi sättest vastavalt artikli 2 lõikele 5 ning seda sõltumata esitatud lisateabest.

88. Siinkohal tuleb komisjoni eeskujul märkida, et kuivõrd tegu on erandiga põhimõttest, et kõik direktiivi 78/660 sätted kuuluvad kohaldamisele, tuleb selle direktiivi artikli 2 lõiget 5 kohaldada kitsalt ja piiratud ulatuses ning lähtudes konkreetsest juhtumist. See eeldab niisiis, et kõrvalekaldumist tuleb põhjendada, nagu selle lõike teisest lausest ilmneb, märkides, miks selline kõrvalekaldumine äriühingu raamatupidamisest õige ja erapooletu ülevaate andmiseks nõutav on.

89. Seega, kuigi teatud juhtudel võimaldab direktiivi 78/660 artikli 2 lõike 4 tähenduses lisateabe esitamine anda õige ja erapooletu ülevaate ilma, et mõnest selle direktiivi sättest oleks vastavalt kõnealuse direktiivi artikli 2 lõikele 5 vaja kõrvale kalduda, ei tähenda see kuidagi, et esimesena nimetatud sätte kohaldamine oleks viimasena nimetatud sätte kohaldamise eelduseks.

90. Viimaks tuleb veel märkida, et miski ei viita sellele, et käesoleval juhul oleks Belgia Kuningriik kasutanud talle nimetatud lõike 5 kolmandast lausest tulenevat võimalust täpsustada, millised on erandjuhud, ning sätestada asjakohased erinormid[44].

91. Kõike eeltoodut arvesse võttes tuleb minu arvates teisele ja kolmandale eelotsuse küsimusele vastata, et direktiivi 78/660 artikli 2 lõikeid 4 ja 5 tuleb tõlgendada nii, et neist ühe kohaldamine ei ole teise kohaldamise eeltingimus selles mõttes, et lõikes 4 sätestatut ei tule tingimata kohaldada enne lõikes 5 sätestatu kohaldamist. Igal juhul on liikmesriikide, mitte äriühingute pädevuses täpsustada need „erandjuhud“, mille korral on mõnest direktiivi 78/660 sättest võimalik nimetatud lõike 5 kohaselt kõrvale kalduda, ning sätestada asjakohased erinormid.

44 Selle kohta vt ka 3. oktoobri 2013. aasta kohtuotsus GIMLE (C-322/12, EU:C:2013:632, punkt 41).

IV. Ettepanek

92. Eeltoodud kaalutlusi arvesse võttes teen Euroopa Kohtule ettepaneku vastata cour d'appel de Monsi (Monsi apellatsioonikohus, Belgia) eelotsuse küsimustele järgmiselt:

1. Aktsiaseltsi poolt finantspõhivara omandamise tehingu puhul, kus hinna tasumine on ette nähtud pika aja jooksul tasumisele kuuluvate intressita osamaksetena, ei ole nõukogu 25. juuli 1978. aasta neljanda direktiivi 78/660/EMÜ, mis põhineb [ELTL artikli 50 lõike 2 punktil g] ja käsitleb teatavat liiki äriühingute raamatupidamise aastaaruandeid, artikli 2 lõigetes 3–5 sätestatud õige ja erapooletu ülevaate põhimõttega nimetatud direktiivi artikli 31 lõike 1 punktis c ja artiklis 32 toodud põhimõtteid arvesse võttes vastuolus sellise raamatupidamises kajastamise meetodi kasutamine, mis näeb ette selle omandamisega seonduva enam kui aasta pärast sissenõutavaks muutuva intressita võlakohustusega seotud diskonto kajastamise kasumiaruandes kuluna ning põhivara omandamise hinna kajastamise bilansi aktivas nii, et kõnealune diskonto on sellest maha arvatud, kui kõnealust omandamise tehingut tuleb käsitada tegelikult kahe omavahel seotud tehinguna, milleks on ühelt poolt finantspõhivara omandamine otseses mõttes ja teiselt poolt laenutehing, isegi kui see on kaudne. Eelotsusetaotluse esitanud kohus peab kontrollima, kas see tegelikult nii on, hinnates üksikjuhtumil põhinevalt konkreetselt tema menetluses olevat kohtuasja iseloomustavaid faktilisi ja õiguslikke asjaolusid.

2. Neljanda direktiivi 78/660 artikli 2 lõikeid 4 ja 5 tuleb tõlgendada nii, et neist ühe kohaldamine ei ole teise kohaldamise eeltingimus selles mõttes, et lõikes 4 sätestatut tuleks tingimata kohaldada enne kui lõikes 5 sätestatut. Igal juhul on liikmesriikide ja seega mitte äriühingute pädevuses täpsustada need „erandjuhud", mille korral on mõnest direktiivi 78/660 sättest võimalik nimetatud lõike 5 kohaselt kõrvale kalduda ning sätestada asjakohased erinormid.